

PANORAMA

Catalunya ha aprovat l'Estatut. Aquest és portat a les Corts per la totalitat, o quasi totalitat de la nostra minoria, a fi que l'aprovin i, d'acord amb el mateix, proclamïn l'Autonomia de la regió catalana; millor dit, i precisant, del bloc que formen les quatre *províncies* que ostenten oficialment el mot diferencial de Catalunya entre les altres divisions oficials de la Ibèria. S'aprovarà íntegrament? Serà retallat i escapçat fins a treure-li el poc nervi de què està dotat? Arribarà a discutir-se o bé, per una d'aquelles entremaliadures tan racialment característiques dels representans polítics de les altres regions que componen Espanya, ni tan sols aconseguirem que es posin en tela de judici les minses aspiracions que l'Estatut comporta? L'esdevenidor tanca la incògnita. Interinament complint el nostre deure de cronistes polítics, donem una ullada general a la situació de Catalunya en relació amb les altres terres de l'Estat espanyol.

Hem dit moltes vegades que la resistència a les nostres demandes no estava vinculada en les famílies regnants; hem dit que no naixia ni es sustentava dins el motllo d'una forma de govern determinada; hem assegurat que la nostra llibertat tan cobejada no ens era negada perquè en el tron espanyol hi hagués un borbó o un Austria i hem demostrat amb la història a la mà que el problema català és un problema castellà o, millor dit, és l'etern imperialisme castellà que es perpetua a través dels segles, trobant sempre l'home que el representa, sia quina sia la situació política i sia com sia l'estructura de l'estat; perquè qualsevol del *estadistes*, gran o petit, savi o ignorant, valor reconegut o mentalitat limitada, en trobar-se en front del cas català, no dubta i, sense proposar-s'ho, deixant tan sols fer el seu instint, d'una manera mecànica, obeint la veu de la raça i al tradicional caràcter, al seu esperit ancestral i a la seva psicologia, oposa resoltament totes les seves forces i totes les seves potències per a ofegar, anullar i anorrear l'atreviment d'una petició que tendeix a trencar una unitat que en realitat neix amb ell i mor amb ell, però que li sembla que es un llaç amplíssim que, de deixar-lo fer, comprendria la terra sencera.

Els fets van donat-nos la raó: cada dia son més les veus que s'aixequen combaten el nostre migrat Estatut, molt abans que faci la seva aparició a les Corts Constituyents. Perquè ens ho pensàvem hem anat registrant les paraules que aquí i fora d'aquí, arran de la proclamació de la República i més cap ençà, han dit homes que les hauran de sostenir honradament o les hauran de traïr. Les hem registrat amb tota cura per tal que més tard puguem fer-ne retret, i en les mateixes paraules del llibre que tancarà la història que anem forjant es comprobi d'una manera palesa la falsetat si, com creiem, ha de produir-se.

16